

МЕТОДИЧНА ВКАЗІВКА ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ № 1

Модуль 1. Інноваційний процес та інноваційна діяльність науковця. Охороноспроможність результатів власного наукового дослідження. Сучасні аспекти технологій патентно-інформаційного пошуку

Змістовий модуль 1. Інноваційний процес: функції, задачі, етапи. Основи авторського права.

Тема 1. Інноваційний процес: функції, задачі, етапи. Основи авторського права.

Визначення та структура інноваційного процесу. Функції та задачі інноваційного процесу. Етапи, стадії та моделі інноваційного процесу та їх зміст.

Визначення поняття та основні принципи авторського права. Зміст, суб'єкти, об'єкти правових відносини у сфері інтелектуальної власності. Правові основи захисту прав інтелектуальної власності. Виникнення авторських прав та строк чинності.

Знати:

1. Поняття інноваційного процесу.
2. Структуру інноваційного процесу.
3. Функції інноваційного процесу.
4. Основні задачі інноваційного процесу та шляхи їх реалізації.
5. Етапи інноваційного процесу, зміст та послідовність їх виконання.
6. Свої права та обов'язки у сфері охорони авторських прав.
7. Базові принципи авторського права.
8. Основи правових відносини у сфері інтелектуальної власності.
9. Терміни чинності авторського права для різних видів інтелектуальної діяльності.

Уміти:

1. Реалізувати основні задачі інноваційного процесу, дотримуючись етапності процесу.
2. Дотримуватись вимог авторського права при створенні об'єктів власної інтелектуальної власності.

Зміст заняття.

- 1. Інноваційний процес** — це комплекс різних послідовних видів діяльності на основі поділу і кооперації праці — від одержання нового теоретичного знання до використання створеного на його основі товару споживачем.

У дослідженнях структури інноваційного процесу більшість вітчизняних учених дотримується схеми: «дослідження — розробки — виробництво — маркетинг — продаж». Американські дослідники розглядають інноваційний процес докладніше: «фундаментальні дослідження — прикладні дослідження — розробки — дослідження ринку — конструювання — дослідне виробництво — ринкове випробування — комерційне виробництво». Усі вказані етапи взаємозумовлені і забезпечують успіх нововведення лише за умови інтеграції їх у єдине ціле.

Специфіка інноваційного процесу така, що з розробленням інновації центр уваги поступово переміщується від сфери досліджень до сфери збуту. Водночас елементи інноваційного процесу перебувають у тісній взаємодії, постійно обмінюючись інформацією.

Інноваційні етапи та стадії породжують організаційно відокремлені функціональні підрозділи, але якщо їх взаємодія не відтворює результатів, то інноваційний процес не досягає цілей. Кожна із стадій інноваційного процесу має свою організаційну форму, свою специфіку управління та цільове призначення. Проте вдосконалення інноваційного механізму на окремій стадії не підвищує результативності процесу в цілому. Якщо цінні фундаментальні ідеї не використовуються для розробки нових технологічних процесів, а нові технології не перетворюються в товари суспільного попиту або застосовуються в локальних сферах, то потенціал даного нововведення практично не реалізується. Для забезпечення ефективності інноваційного процесу в цілому першочергове значення мають такі форми його організації, за яких результат кожної стадії є основою для подальшого руху до наступної. Особливо важливе стикування стадій, що забезпечує неперервність, гнучкість і динамізм усього процесу.

Розвинені країни накопичили значний досвід організації інноваційних процесів. Слід зазначити багатогранність шляхів і форм, за допомогою яких досягається інтеграція стадій інноваційного процесу.

Інноваційний процес має циклічний характер розвитку, здійснюється в просторі і часі, основними його етапами є: науковий, технічний, технологічний, експлуатаційний. Вони охоплюють такі види діяльності:

- фундаментальні дослідження (ФД);
- прикладні дослідження (ПД);
- дослідно-конструкторські розробки (ДКР);
- дослідно-експериментальні розробки (ДЕР);
- дослідна база наук (ДБН); в організаційно-економічна робота (ОЕР);
- промислове виробництво нових товарів (ПВНТ), масове виробництво.

Інноваційний процес починається з фундаментальних досліджень (ФД), передумовою яких є більш загальний етап наукової творчості, що дістав назву «дологічне дослідження». Це — художньо-образна основа інтелектуальної діяльності мислення: інтуїція, уява, асоціативні здібності, методи та прийоми наукового пізнання, яке охоплює спеціальну методологію конкретних наук. «Дологічні» передумови є витоком ланцюга «наука — виробництво», хоча і містить мінімум наукової точності. Наприклад, якщо процес виробництва нового продукту або нового технологічного методу виникає на новій науковій ідеї, то ця ідея має виток у «дологічній» роботі мислення вченого.

На підтвердження цієї думки наведемо вислів визначного хірурга і анатома М. І. Пирогова, який започаткував анатомо-експериментальний напрям у хірургії. «Усе високе і прекрасне в нашому житті, науці і мистецтві створено розумом за допомогою фантазії, і багато — фантазією за допомогою розуму»¹.

Фундаментальні дослідження — це розроблення гіпотез, концепцій, теорій у конкретних сферах наукової діяльності, які є основою для створених нововведень. Наприклад, створення ядерного реактора італійським ученим Енріко Фермі (1941 р.) бере початок у його теоретичних роботах з ядерної фізики, які заклали основу практичного використання реакції розщеплення атомного ядра.

Фундаментальні дослідження спрямовані на одержання нових наукових знань, виявлення суттєвих закономірностей розвитку природи та суспільства. Їх метою є пізнання об'єктивних законів розвитку Всесвіту. ФД поділяють на теоретичні та пошукові. Результатом теоретичних досліджень є наукові відкриття законів і закономірностей розвитку світу, обґрунтування нових понять, створення нових теорій.

Теоретичні дослідження є найважливішою складовою в системі наукових знань, бо наукові теорії дають змогу пізнавати існуючі процеси і явища, проаналізувати вплив на них різних чинників і запропонувати рекомендації щодо використання їх у практичній діяльності. Поки відповідні закони не відкриті, людина може лиш описувати явища, збирати та систематизувати факти, але вона не може передбачити і пояснити їх дію. Самі по собі факти — це ще не наука. Вони стають складовою наукових знань тільки в систематизованому й узагальненому вигляді. Факти систематизують і узагальнюють за допомогою найпростіших абстракцій — понять (визначень), які є важливими структурними елементами теоретичної науки. Найбільш широкі поняття називаються категоріями. Це — загальні абстракції.

Наука містить у собі також методи дослідження. Метод — це інструмент, за допомогою якого досягається головне завдання фундаментальних досліджень — відкриття об'єктивних законів дійсності, які відображають найбільш істотні, стійкі, тривалі об'єктивні внутрішні зв'язки в природі, суспільстві, мисленні.

Російський фізіолог, лауреат Нобелівської премії І. П. Павлов так характеризував роль наукового методу: «...Метод — це найперша, головна річ... Від методу, від способу дії залежить уся серйозність дослідження. Уся справа в хорошому методі. Метод тримає в руках долю дослідження» .

Учений, проводячи ФД, може і не знати, коли і як саме практично застосовуватиметься його результат. Згідно з орієнтовними підрахунками ймовірність одержання результату на стадії ФД дорівнює 5—10%, тоді як на стадії прикладних досліджень — 85—95%, а на стадії розробок — 95—97 %. Результати ФД можуть бути використані в різних галузях матеріального виробництва для найрізноманітніших видів нової продукції протягом тривалого часу.

Цілеспрямовані ФД — це відбір тих принципів, явищ, закономірностей, які придатні для практичної реалізації найближчим часом. Цілеспрямовані дослідження охоплюють розроблення нових методологій, методів вирішення науково-теоретичних проблем різних напрямів; проблем прогнозування, моделювання, стратегічного планування й управління процесами функціонування та розвитку галузей і об'єктів народного господарства. До цілеспрямованих ФД належать дослідження, які пов'язані з вивченням і розробленням методології та методів за такими напрямками:

- універсального використання (філософія, математичні науки, теорія моделювання, кібернетика);
- вирішення проблем неживої природи (хімія, геологія, астрономія);
- вирішення проблем розвитку організмів та процесів живої природи (біологія, медицина, агрономія);
- вирішення проблем взаємодії суспільства з природою (фізика, екологія).

На наступному етапі виконуються пошукові дослідження, об'єктом яких є питання синтезу прикладних теорій; створення наукових основ конструювання, проектування, побудови й експлуатації підприємств; вивчення можливостей одержання нових видів продуктів (машин, приладів, систем, споруд, технологій, нових витоків енергії); створення нових властивостей матеріалів та їх сполучень.

Розвиток пошукових досліджень характеризується диференціацією традиційних наук та формуванням нових (ядерної, лазерної, космічної, робототехніки тощо), які зробили переворот у різних сферах господарства та суспільного життя. Таким чином, розвиток науки є вихідною базою для виникнення нових галузей виробництва. Наука стає безпосередньо виробничою силою суспільства, бо в її надрах народжуються нові види виробництва, нові технології, нові знання.

Пріоритетне значення фундаментальної науки в розвитку інноваційних процесів визначається тим, що вона виступає як генератор ідей, торує шляхи в нові сфери знань. Проте позитивний вихід фундаментальних досліджень, як уже зазначалось, у світовій науці становить лише 5 %. Тому фундаментальні дослідження фінансуються за рахунок бюджету держави і не входять до сфери матеріального виробництва (див. рис. 3.3). Проте витрати на науку є найбільш прибутковою справою, бо наука в повному розумінні слова є підґрунтям духовного і матеріального багатства людства. Наукові знання — своєрідний товар. Після практичної реалізації наукової ідеї її віддача не припиняється. Наукові ідеї не вмирають, вони продовжують своє життя в поєднанні з новими ідеями, або у вигляді бази для розроблення нових ідей і теоретичних концепцій. Наприклад, відкриття, зроблені Фарадеєм і Максвеллом, Резерфордом і Кюрі, Лобачевським і Ейнштейном, продовжують своє служіння науці та виробництву, виступаючи як знаряддя нових відкриттів і матеріального втілення в космічних кораблях, електронно-обчислювальних машинах тощо. У сучасному обладнанні, устаткуванні, технологіях реалізується інтелектуальна праця вчених багатьох поколінь.

Громадська цінність наукової ідеї виявляється після того, як вона стає загальним надбанням. Хто б не був фактичним творцем наукової ідеї, якій би приватній компанії не належало юридичне право на її використання, однак рано чи пізно власником цієї ідеї стає все суспільство, всі одержують право на її споживання.

Таким чином, відкриття як інтелектуальний продукт не має ринкової вартості, бо на нього неможливо оформити ліцензію, оскільки воно не сумісне з яким-небудь еквівалентом. Їх висока евристична цінність, як правило, відзначається міжнародними і державними преміями. Наприклад, до наукових відкриттів, які становлять загальнолюдські цінності, належать відкриття Ернста Резерфорда, який створив теорію радіоактивності і планетарну модель атома; Альберта Ейнштейна — автора теорії відносності і засновника сучасної фізики; академіків М. Г. Басова, О. М. Прохорова і американського вченого Ч. Х. Таунса, які створили перший квантовий генератор — лазер, за що їм була присуджена Нобелівська премія в 1964 р. Витоки відкриттів містяться в оточуючому людину матеріальному світі у вигляді законів руху матерії, їх відкриття започаткувало розвиток нового напрямку електроніки — квантової електроніки. Отже, результати фундаментальних досліджень є базою і рушійною силою розвитку всієї системи науки, техніки, технології, організації

й управління процесами виробництва, вирішення соціальних проблем, проблем розвитку суспільства в цілому і кожної особистості зокрема.

Розвиток науки має значно випереджати розвиток техніки і виробництва, а матеріальне виробництво має бути достатньо рухомим у використанні наукових результатів, мобільним у перебудові залежно від цих результатів.

Сфера матеріального виробництва охоплює прикладні дослідження, технічні розробки, первинне опанування новаціями та їх поширення, промислове виготовлення нового продукту. Це — технічний, технологічний та експлуатаційний етапи інноваційного процесу.

Прикладні дослідження (ПД) спрямовані на пошук шляхів практичного використання вже відкритих явищ і процесів. Науково-дослідна робота прикладного характеру ставить за мету вирішення технічних та технологічних проблем стосовно конкретної галузі виробництва. На цьому етапі перевіряються інноваційні ідеї на їх життєздатність, технічну, економічну та споживацьку ефективність. Її оцінку можуть дати спеціалісти, які мають підготовку у сфері техніко-економічного аналізу — аналітики.

Показником значущості, доцільності інноваційної ідеї є показник рівня науково-технічної доцільності. Він визначається з урахуванням унікальності, оригінальності та масштабності перетворень. Чим більша значущість, тим вищий рівень:

1-й рівень — інноваційні перетворення, які зводяться до модернізації технічних рішень чи продукту;

2-й рівень — це інноваційні перетворення, які приводять до корінних перетворень способів роботи техніки чи використання продукту;

3-й рівень — це інноваційні ідеї, які націлені на випереджуючі технічні рішення, що дає змогу створити принципово нові конструкції товару чи

обладнання. Наприклад, електромобіль із силовою установкою у вигляді електрохімічного витоку струму;

4-й рівень — це інноваційні ідеї піонерного рішення, тобто винаходи, які змінюють не тільки процеси виробництва, а й роблять автоматично конкурентну позицію підприємства ідеальною. Наприклад, таким був апарат для поглинання радіації і дезактивації зараженого середовища, дія якого базується на трансмутації радіоактивності.

Одержані результати аналітичної оцінки є основою для дослідно-конструкторських розробок і створення (або модернізації) зразків нової техніки, матеріалів, технології, продуктів. Метою ДКР є створення зразків нових виробів, нової техніки, які можуть бути передані після відповідних випробувань у серійне виробництво.

На стадії дослідно-експериментальної розробки проводиться остаточна перевірка результатів теоретичних досліджень і розробляється відповідна технічна документація, виготовляються та випробовуються зразки нових виробів. Імовірність одержання позитивного результату від НДР до ДКР підвищується до 95—97 % для подальшого практичного використання.

Критерієм, який дає змогу відрізнити наукові дослідження і розробки від супровідних їм видів науково-технічної, виробничої та іншої діяльності, є наявність у них значного елементу новизни.

Експериментальна база науки є складовою наукового потенціалу країни. Її стан і використання характеризуються можливістю науки здійснювати дослідну перевірку результатів наукових досліджень і розробок з метою неперервності інноваційного процесу. Дослідне виробництво може мати різні організаційні форми — завод, цех, дослідна станція, дослідно-експериментальне виробництво, майстерня тощо; мати різне місцезнаходження, різний ступінь господарської самостійності; перебувати на балансі наукової організації чи бути юридичною особою.

Дослідно-експериментальні роботи завершують стадію освоєння промислового виробництва нових виробів і починається процес промислового виробництва (ПВ). У виробництві знання матеріалізуються, а дослідження добігають свого логічного завершення.

Після того, як нововведення вступило в стадію масового виробництва, воно потребує піклування дослідної, так би мовити, «материнської» організації. Це виробничі дослідження (ВД), які поділяються на три категорії:

- 1) дослідження нових виробничих методів та дій;
- 2) дослідження методів стандартизації та контролю якості;
- 3) дослідження, пов'язані з доведенням нової продукції до споживача (маркетингові дослідження).

Метою цих досліджень є забезпечення безаварійної й економічної роботи, ліквідація застарілого обладнання, постійне поліпшення якості продукції та сервісного обслуговування споживача. Вони передбачають технічні й організаційні заходи, що можуть забезпечити підтримку нового виробу в робочому стані протягом нормативного часу служби.

Інформаційна робота — це наукова робота, спрямована на підвищення ефективності пошуку науково-технічної інформації під час виконання різних видів НДЦКР. Важливою складовою цієї роботи є патентні дослідження.

Організаційно-економічні роботи пов'язані з удосконаленням організації та планування виробництва, розробленням методів організації праці та управління, методів оцінки ефективності науково-технічних розробок.

Період, який починається з виконання фундаментальних і прикладних розробок і охоплює всі наступні етапи до моменту, коли нововведення підлягає заміні

якісно новим, прогресивнішим, називається життєвим циклом інновації. Кожна ланка життєвого циклу відносно самостійна, має свої закономірності розвитку і виконує специфічну роль. Життєвий цикл має часові, трудові і кошторисні оцінки, які використовуються для організації планування та фінансування роботи.

На рис.3.7 наведена характеристика структури життєвого циклу інноваційного процесу.

Усі види робіт, що розглядаються, належать до циклу створення інновацій і включаються до складу науково-інноваційного циклу та виробничо-комерційного циклу.

Прийнято виділяти чотири фази (етапи): від I — створення інновації і потужностей для її використання, через II—III — зростання виробництва і продажу, до IV — насичення ринку та занепаду і зняття продукту з виробництва.

З метою розуміння сутності життєвого циклу розглянемо його складові детальніше.

Сутність першої фази — створення новинки — складається з комплексу робіт, спрямованих на перетворення результатів науково-дослідних розробок у зразки нових виробів, їх адаптацію до ринку та оцінювання умов включення в економічний обіг.

Комплексність цих робіт полягає в тому, що вони поєднують одночасно створення чи пристосування існуючого виробничого апарату для організації виробництва нового товару.

На цій фазі також починаються маркетингові дослідження під час продажу перших дослідних партій (зразків), що має велике значення для введення інновації на ринок. Ця фаза є виключно збитковою.

Друга фаза пов'язана з освоєнням виробництва та зростанням обсягів продажу, досягненням запланованого рівня рентабельності. Припадаючи на сферу виробництва, цей етап є найважливішим у всьому життєвому циклі продукції, бо саме тут реалізується матеріально-речова основа інноваційного циклу. На даній фазі споживачі відкривають для себе новизну й оцінюють її як споживчу вартість.

Третя фаза — фаза зрілості. Вона характеризується зменшенням темпів зростання виробництва, стабілізацією. Слід зазначити, що довготривалість масового випуску нового продукту спричиняє подвійний вплив на ефективність. З одного боку тривале виробництво нової продукції забезпечує високі економічні результати, задовольняючи попит та забезпечуючи накопичення для відтворення; з іншого— виникає необхідність оновлення продукції, бо це є обов'язковою умовою утримання місця на товарному ринку і підвищення конкурентоспроможності. Усе це потребує оптимізації часу виробництва з урахуванням змін темпів зростання його економічної ефективності.

На цій фазі збільшується конкуренція внаслідок дифузії та тиражування нововведення.

Четверта фаза — фаза занепаду: моральне старіння продукту. Попит падає, нововведення стає неконкурентоспроможним і витісняється іншими новаціями. Тому ще до настання цієї фази фірми прагнуть модернізувати продукт або створити новий. Для забезпечення постійного розвитку це робиться одночасно. Можна продовжити життєвий цикл інновації, якщо активно працювати в маркетинговій сфері, підтримуючи попит на дану продукцію шляхом зниження цін, через рекламу або інші канали збуту. Однак маркетингові заходи без проведення науково-дослідних робіт для покращання продукції даного параметричного ряду, без розроблення та освоєння нових видів продукції носять тимчасовий

2. Визначення поняття та основні принципи авторського права. Зміст, суб'єкти, об'єкти правових відносини у сфері інтелектуальної власності. Правові основи захисту прав інтелектуальної власності. Виникнення авторських прав та строк чинності.

Авторське право в об'єктивному розумінні це – сукупність норм цивільного права, що покликана регулювати ті суспільні відносини, котрі пов'язані зі створенням і використанням творів науки, літератури та мистецтва.

Принципи авторського права

Правові принципи поділяють на загальносоціальні, які обумовлює соціально-економічна система та юридичні. Юридичні складаються із загальноправових, що формується в конституційних нормах, та галузевих-правових, які виражаються у правових нормах окремих галузей права.

Єдиної думки щодо принципів авторського права немає. Але, враховуючи вищевказаний розподіл правових принципів, визначають такі загальні принципи авторського права:

1. Принцип свободи творчості. За цим принципом автору надається право самостійно обирати тему твору, жанр, мету твору, використовувати твір будь-яким способом.
2. Принцип поєднання особистих інтересів з інтересами суспільства, відповідно до якого суспільство повинно задовольняти інтереси автора у належній винагороді його творчості, а автор зобов'язується не використовувати свої твори на шкоду інших осіб та суспільства в цілому.
3. Принцип матеріальної та моральної заінтересованості автора, полягає в тому, що авторів літературних та художніх творів, крім отримання авторської винагороди, нагороджують різними державними преміями, їм присвоюють почесні звання, що є однією із форм суспільного визнання їх творчості.
4. Принцип всебічної охорони прав і законних інтересів авторів, полягає в тому, що норми авторського права охороняють права та законні інтереси авторів та забезпечують захист порушених авторських прав.

Авторське право як частина цивільного права базується на таких принципах: юридична рівність суб'єктів права; свобода договору; свобода підприємницької діяльності; свобода особистості;

закріплення в нормах авторського права новітніх досягнень у галузі світової юридичної думки і загально визнаних положень, напрацьованих світовим співтовариством; всебічна охорона власності незалежно від її форм і видів; повага прав та інтересів інших осіб, моралі суспільства.

Авторсько-правові відносини - це форма, завдяки якій норми авторського права реалізуються в житті. Оскільки авторське право є частиною цивільного права, авторсько-правові відносини можна визначити як особисті немайнові та майнові відносини, врегульовані нормами сучасного авторського права між юридично рівними учасниками, що є носіями суб'єктивних авторських прав та обов'язків, які виникають, змінюються, припиняються на підставі юридичних фактів і забезпечуються можливістю застосування засобів державного примусу. Елементами авторсько-правових відносин є: - суб'єкти та об'єкти авторського права; - суб'єктивне авторське право та суб'єктивний авторський - обов'язок.

Суб'єкти авторського права Відповідно до статті 435 Цивільного кодексу України та статті 7 Закону України «Про авторське право і суміжні права» суб'єктами авторського права є автори творів, їх спадкоємці та інші фізичні та юридичні особи, які набули авторських прав відповідно до договору або закону. Враховуючи норми статті 7 та пункту 1 статті 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» фізичні та юридичні особи стають суб'єктами авторського права після передачі (відчуження) авторами або спадкоємцями на основі відповідного договору майнових прав на користь цих осіб. 49 Отже, поняття «автор твору» і «суб'єкт авторського права» нетотожні як за змістом, так і за значенням. Статтею 435 Цивільного кодексу України встановлено, що автор твору є первинним суб'єктом авторського права. Інші фізичні та юридичні особи є похідними суб'єктами авторського права. У автора твору авторське право виникає як сукупність немайнових (особистих) та майнових прав, що надаються йому законом. Інші фізичні і юридичні особи можуть набути лише майнових авторських прав відповідно до договору або до закону

Об'єкти авторського права

Це твори літератури, мистецтва і науки, що задовольняють таким вимогам:

По-перше, твір винний бути творчим. **Творчість** - це інтелектуальна робота, спрямована на створення чогось нового. Творчий характер твору означає, що воно є новим у порівнянні з раніше відомими. Новизна може висловитися як в новому змісті, так і в новій формі. Для об'єктів авторського права істотне значення має як новизна змісту, так і новизна форми. Нова форма відображення відомого змісту характеризує твір як щось творче і спричиняє визнання його об'єктом авторського права. Історія літератури і мистецтва знає чимало цьому прикладів: Шекспир брав теми для ряду своїх трагедій із творів

античних грецьких авторів, Стендаль широко використовував для своїх новел італійські середньовічні хроніки, біблійні сюжети знайшли відображення на полотнах багатьох великих живописців і т.д.

Об'єкти права інтелектуальної власності. Сучасна класифікація

Вперше у міжнародній практиці об'єкти права інтелектуальної власності були визначені у вже згаданій ст. 2 Конвенції, яка засновує Всесвітню організацію інтелектуальної власності.

У сучасному праві України перелік об'єктів права інтелектуальної власності надано в ст. 420 ЦК України. До таких об'єктів, зокрема,

віднесені:

• літературні та художні твори;

• комп'ютерні програми;

• компіляції даних (бази даних);

• виконання;

• фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення;

• наукові відкриття;

• винаходи, корисні моделі, промислові зразки;

• компонування (топографії) інтегральних мікросхем;

• раціоналізаторські пропозиції;

• сорти рослин, породи тварин;

• комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення (зазначення походження товарів);

• комерційна таємниця.

Інтелектуальна власність — це особлива сфера прав, що нині дозволяють отримати колосальні надприбутки за короткий термін, причому часто — з мінімальними або і практично відсутніми інвестиціями. Ось чому авторське право так часто підпадає під недобросовісне зазіхання з боку фізичних або

юридичних осіб у всьому світі. Не є винятком і Україна. Інтелектуальна власність – це чималий перелік категорій. Напрацювання доробків у будь-якій із них віщує іноді суттєві зрушення в науці, культурі, живописі, шоу-бізнесі чи розробці програмного забезпечення. Тому захист авторського права, сприяння захисту творців і винахідників, як і запобігання недобросовісному присвоєнню об'єктів інтелектуальної власності є одним з першочергових завдань для сучасної юриспруденції.

Власником авторського права є особа, яка своєю творчою працею створила відповідний твір або її спадкоємці, а об'єкт інтелектуальної власності — це і є власне сам твір, винахід, доробок. Усю інтелектуальну власність можна поділити на три великі групи, кожна з яких містить перелік видів творів та доробків

Форми захисту авторського права та інтелектуального права власності

Закон України «Про авторське право та суміжні права», ЦК і деякі нормативні акти передбачають врегулювання спорів щодо порушення авторського права у двох формах:

- дії із залученням правових органів, подання позовів до контролюючих громадянські або ж корпоративні права інстанцій, судів;
- комплекс дій, які особа може здійснювати самостійно, як правило навіть без залучення юриста, адвоката чи консультанта з питань захисту авторського права та суміжних прав.

Література

Базова

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія [Текст] / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук - К.: КНЕУ, 2003. - 394 с.
2. Артамонова Н.О. Аналіз патентних документів як інструмент управління інноваціями (частина перша)// Вісн. Кн. палати. – 2007. - № 10. – С. 34-36.
3. Беляков В.К. О проблемах инновационной политики в отечественном здравоохранении и необходимости создания кластеров медицинских инноваций /В.К. Беляков, Д.В. Пивень, Д.П. Антонов //Менеджмент в здравоохранении. – 2008. –№3. –С. 4-11.
4. Грицик А.Р. Спосіб – основний об'єкт патентного права в фармацевтичній галузі / А.Р. Грицик, Т.Г. Стасів // Проблеми сучасного медичного наукознавства: Матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р.–Тернопіль, 2006. – С. 45–48.
5. Дідченко О.І. Сутність та класифікація інновацій / [Електронний ресурс], 2013. Режим доступу: www.zgia.zp.ua

6. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. навч. посіб [Текст] / Корсікова Н.М., Меркулов М.М.– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
7. Кан В.В. Моделирование организации инновационной деятельности в учреждении здравоохранения / В.В. Кан, Е.Г. Тоцкая, В.П. Новоселов // Сибирский медицинский журнал. – 2012. –№3. –С. 157-162.
8. Карамішев Д.В. Концепція інноваційних перетворень: міжгалузевий підхід до реформування системи охорони здоров'я (державно-управлінські аспекти): Моногр. / Д.В. Карамішев. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр», 2004. – 304 с.
9. Ковальчук Л.Я. Інноваційна та патентно-ліцензійна діяльність у медичній науці та охороні здоров'я: проблеми і перспективи / Л.Я. Ковальчук, К.С. Волков, В.В. Дем'яненко // Проблеми сучасного медичного наукознавства: Матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р.– Тернопіль, 2006. – С. 10–12.
10. Луциків І. Економічна суть інноваційної діяльності [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2010_2/UKRAINE_ECONOMY/014.pdf
11. Муртазин А.З. Организационно-экономические инструменты обеспечения инновационного развития сферы медицинских услуг: автореф. дис.канд. эконом. наук /А.З. Муртазин. –Уфа, 2010. – 24 с.
12. Орел В.Э. Анализ проблем инновационного развития медицины в Украине/ В.Э. Орел // Наука та наукознавство.-2006. – № 3. – С. 127–129.
13. Порядок підготовки основних засобів наукової комунікації для реалізації інноваційних технологій в медицині (Методичні рекомендації)/ А.Р.Уваренко, В.І.Чебан, Б.О.Ледощук [та інші]. – Київ. - 2007. – 24 с.
14. Притуляк А.І. Патентно-інформаційні ресурси галузі та їх місце у розвитку науки/А.І.Притуляк//Проблеми сучасного медичного наукознавства: Матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р. – Тернопіль,2006. – С. 93–96.
15. Свінціцький А.С. Актуальні питання щодо впровадження медичних інноваційних технологій у закладах охорони здоров'я/ А.С.Свінціцький, О.І.Висоцька// Практикуючий лікар. – 2015. - №1. – С.7-13.
16. Спасібо-Фатєєва І. Правовий аспект інновацій в українських реаліях /І.Спасібо-Фатєєва //Вісник Академії правових наук України. – 2005. –№4. – С. 15-23.
17. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів /Г.О. Андрощук, І.Б. Жилияєв, Б.Г. Чижевський,М.М. Шевченко. –К: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

Додаткова

1. Тодорико Л.Д. Инновационные технологии в модульной системе обучения, внедрение интерактивных технологий / Л.Д. Тодорико // Проблемы биологии и медицины. – 2016. - №2.1 (88). Материалы научно-практической конференции с международным участием «Модернизация высшего

медицинского образования: модульная система обучения». – Самарканд (26 мая 2016 г.). – 2016. – С. 141-142.